INTERNATIONAL JOURNAL OF SCIENTIFIC RESEARCHERS
Volume 1,issue 1,2023

QURILISH BUYUMLARI, MATERIALLARI VA KONSTRUKSIYALARINI ISHLAB CHIQARISH

Qurbanov Allabergen Xudaybergenovich
Ellikqal'a tuman kasb-hunar maktabi ishlab chiqarish ta'limi ustasi

Annotatsiya: Mazkur maqolada qurilish buyumlari, materiallari hamda konstruksiyalarini innovatsion ishlab chiqarishni tashkil etish yoritilgan bo‘lib, unda sanoatning boshqa tarmoqlaridan texnogen chiqindilarni keng jalb etgan holda yangi qurilish materiallari ishlab chiqarish imkoniyatlari ko‘rib chiqiladi, bu esa tabiiy xomashyoni sezilarli darajada tejash, hududlardagi ekologik vaziyatni yaxshilash, qurilish samaradorligini oshirish, mahsulot turlarini kengaytirishga imkoniyatlari ko‘rsatilgan.

Kalit so‘zlar: innovatsiya, qurilish, qurilish materiallari, innovasion faoliyat, qurilish materiallarini ishlab chiqarish.

KIRISH

Zamonaviy sharoitda innovatsiyalarsiz korxona va kompaniyalarning muvaffaqiyatli faoliyat yuritishi mumkin emas. Iqtisodiyotni rivojlantirish uchun bozor sharoitlari nafaqat miqdoriy, balki sifat jihatidan ham o‘zgarish talablarini izchillik bilan ilgari surmoqda. Bugungi kunda dunyoda deyarli har kuni yangi qurilish materiallari va texnologiyalari paydo bo‘ladi. Qurilish sohasida bu eng dolzarbdir, chunki qurilish o‘ziga xos faoliyat sohasidir.

Hozirgi iqtisodiy sharoitda korxonaning raqobatbardoshligini munosib darajaga ko‘tarishning usullaridan biri innovatsiyalarni joriy etishdir. Bugungi kunda ko‘plab korxonalar, shu jumladan, qurilish kompaniyalari ishlab chiqarish jarayoniga innovatsion texnologiyalar va materiallarni joriy etish bo‘yicha qaror qabul qilmoqda. Zamonaviy qurilish kompaniyasining muvaffaqiyati innovatsion faoliyat darajasi, texnologik yangiliklarni faoliyatning barcha sohalarida qo‘llash ko‘lami va xarakteriga bog‘liq.

ADABIYOTLAR SHARHI

Bugungi kunda O‘zbekiston Respublikasi hukumati darajasida butun qurilish sanoatini modernizatsiya qilish zarurati muammosiga e’tibor qaratilmoqda. Iqtisodchi olim N.Q.Yo‘ldoshevning fikricha, “Innovasion faoliyat faoliyatning o‘ziga yangi bilimlar, yangi tovarlar, xizmatlarni ishlab chiqarishning, xodimlarni tayyorlash va shu kabilarni birlashtiruvchi murakkab turidir [4].

TADQIQOT METODOLOGIYASI VA EMPIRIK TAHLIL

Innovatsiyalar optimal kombinatsiyalarni o‘z ichiga oladi. Hozirgi vaqtda innovatsiyalar mamlakat iqtisodiyotida muhim o‘rin tutadi.

1-jadval

Tashkilotlarning innovatsion faoliyatini rivojlantirishga ta’sir etuvchi omillar

Omillar guruhi	**Innovatsion faoliyatga to‘sqinlik qiluvchi omillar**	**Innovatsion faoliyat omillari**
Iqtisodiy va texnologik	Innovatsiyalarni rivojlantirish uchun o‘z mablag‘larining kichik ulushi. Zaxira quvvati yetarli emasligi. Beqaror moddiy va ilmiy-texnik bazalar. Hozirgi vaqtda ishlab chiqarish manfaatlarining ustunligi.	Moliyaviy va moddiy-texnika vositalarining mavjudligi; ilg‘or texnologiyalar, zarur iqtisodiy va ilmiy-texnik infratuzilma.

Siyosiy va huquqiy	Monopoliyaga qarshi soliq, amortizatsiya, patent va litsenziya to‘g‘risidagi qonun hujjatlari faoliyatining cheklangan doirasi	Innovatsiyalarni rag‘batlantiradigan qonunchilik chegaralari (ayniqsa, imti- yozlar), innovatsiyalarga davlat yordami
Ijtimoiy-psixologik va madaniy	Xodimlar maqomini o‘zgartirish, belgilangan ish usullarini qayta qurish, xatti-harakatlarning stereotiplari va o‘rnatilgan an’analarni buzish kabi oqibatlarni keltirib chiqarishi mumkin bo‘lgan o‘zgarishlarga qarshilik.	Innovatsion jarayon ishtirokchilarini ma’naviy rag‘batlantirish, jamoatchilikni e’tirof etish, o‘zini o‘zi anglash imkoniyatlarini ta’minlash;
Tashkiliy va boshqaruv	Haddan tashqari markazlashtirish, avtoritar boshqaruv, vertikal axborot oqimlarining ustunligi, o‘rnatilgan bozorlarga e’tibor qaratish, qisqa muddatli o‘zini oqlashga e’tibor berish, innovatsion jarayonlar ishtirokchilari manfaatlarini muvofiqlashtirishdagi qiyinchilik	Boshqaruvdagi demokratik uslub, gorizontal axborot oqimlarining ustunligi, tuzatishlar uchun ruxsat, avtonomiya

Qurilish innovatsiyalarining tasnifi qurilish innovatsiyalarini to‘g‘ri joylashtirish, ularning xatti-harakatlarini bashorat qilish va ularni baholash usullarini oqilona tanlash imkonini beradi, bu amalga oshirish uchun mos bo‘lgan innovatsion loyihalarni shakllantirish jarayonini va ularning raqobatbardoshligi mezonlarini tanlashni sezilarli darajada osonlashtiradi.

2-jadval

Qurilish tashkilotlari faoliyati samaradorligini oshirishning asosiy maqsadlari va innovatsion yo‘nalishlari [5]

Yo‘nalish	**Maqsad**
1. Loyiha ishlarida yangiliklar	- loyihalar sifatini oshirish, loyihalash vaqtini qisqartirish;
2. Innovatsion texnologiyalardan foydalangan holda yangi avlod bino va inshootlarni qurish	- energiya resurslarini tejash, yangi ishlab chiqarish texnologiyalarini, yangi mahsulotlarni joriy etish, ularning sifatini oshirish, sotish hajmini oshirish, foydani oshirish;
3. Innovatsion usullar, texnologiyalar, jarayonlar, mehnatni tashkil etish	- qurilish ob’ektlarining sifatini oshirish, vaqtini qisqartirish va tannarxini pasaytirish.

Bugungi kunga kelib, bu zamonaviy savdo va ko‘rgazma majmualari, sanoat, ombor va ma’muriy binolar, sport-sog‘lomlashtirish markazlari va inshootlari, avtosalonlar, avtoservislar va garajlar, ya’ni tijorat xizmatlarining butun spektrini qurishda haqiqiy "yutuq" bo‘ldi.

XULOSA VA MUNOZARA

Ta’kidlash joizki, bugungi kunda tovar bozori qurilish materiallari bilan yetarli darajada to‘yingan. Hozirgi vaqtda mahalliy qurilish materiallari sanoatida ilmiy-texnikaviy taraqqiyot ko‘pincha xorijiy ilmiy-texnik ishlanmalar va import qilingan texnologik asbob-uskunalarni sotib olishga asoslangan.

Qurilish materiallarining samarali turlarini ishlab chiqarish texnologiyalari sohasidagi mahalliy ishlanmalar, iste’molchiga uni o‘rnatish va ishga tushirish bo‘yicha xizmatlar bilan to‘liq texnologik uskunalarni darhol taklif qilish imkoniyati yo‘qligi har doim ham talabga ega emas. Qurilish materiallari sanoatini rivojlantirish dasturlari yuqori sifatli va arzonroq materiallar

ishlab chiqarishni ta’minlaydigan, turmush darajasi va farovonlik darajasini oshirishga olib keladigan, resurslarni tejaydigan, ekologik toza texnologiyalarga asoslanishi kerak.

ADABIYOTLAR RO`YXATI:

1. O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Sh.M.Mirziyoevning “2022-2026 yillarga mo‘ljallangan Yangi O‘zbekistonning taraqqiyot strategiyasi to‘g‘risida”gi farmoni. 01.02.2022.
2. O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Sh.M.Mirziyoevning 2019 yil 20 fevraldagi “Qurilish materiallari sanoatini tubdan takomillashtirish va kompleks rivojlantirish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi PQ-4198-sonli qarori.
3. Qodirberganovna, A. N. РОЛЬ ПРЕПОДАВАТЕЛЕЙ И СТУДЕНТОВ В КОММУНИКАТИВНОМ МЕТОДЕ ПРЕПОДАВАНИЯ ЯЗЫКА В КЛАССЕ THE ROLE OF TEACHERS AND STUDENTS IN COMMUNICATIVE LANGUAGE TEACHING CLASSROOM. *Журнал выпускается ежемесячно, публикует статьи по гуманитарным наукам. Подробнее на*, 45.
4. Adamboeva, N. (2023). ASPECTS OF AXIOLOGICAL LINGUISTIC ANALYSIS. *Collection of scientific papers «SCIENTIA»*, (March 10, 2023; Valencia, Spain), 163-166.
5. Qodirberganovna, A. N. (2023). Representation of Maximums in Axiolinguistic Evaluation of Politeness Category in Uzbek and English Languages. *American Journal of Language, Literacy and Learning in STEM Education (2993-2769)*, *1*(6), 39-41.
6. O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Sh.M.Mirziyoevning 2019 yil 23 maydagi “Qurilish materiallari sanoatini jadal rivojlantirishga oid qo‘shimcha chora-tadbirlar to‘g‘risida”gi PQ-4335-sonli qarori.
7. Morozov Yu.P. Innovatsiyalarni boshqarish. Darslik. / Yu.P. Morozov. – M.: UNITI-DANA, 2017. – 447 b.
8. Telichenko V., Katenev V. Har bir inson innovatsiyalarga qiziqishi kerak. // Boltiq gorizonti. 2012 yil. № 2 (6). S. 23.
9. Shilova N.N. Viloyat investitsiya-qurilish kompleksi korxonalarida ishlab chiqarish chiqindilaridan oqilona foydalanish tizimini shakllantirish nazariyasi va metodikasi. Monografiya. - Tyumen: Tyumen davlat universiteti nashriyoti, 2016. - 264 p.